
ФОНЕТИКА ЛЕКСИКОЛОГІЯ ДІАЛЕКТОЛОГІЯ ЛЕКСИКОГРАФІЯ

УДК 81'1:81'27:811.161.2'282

DOI: <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2025.32.337325>

Т. В. Громко,

*д-р філол. наук, доц., Національний університет «Одеська політехніка»,
професор Українсько-німецького навчально-наукового інституту*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4661-4302>

ІДІОМОЛОГІЧНА ШКОЛА ЯК НОВА ЛІНГВІСТИЧНА ПАРАДИГМА: ВІД ЛОКАЛЬНОГО ОПИСУ ДО ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКСТРАПОЛЯЦІЇ

Ідіомологічна школа як наукова парадигма формує низку методологічних засад, що відображають її інтелектуальну новизну, теоретичну автономність і міждисциплінарний потенціал. Її вихідним постулатом є ідея ідіоцентризму, за якою мова трактується не як абстрактна єдність, а як множина конкретних локальних мовних систем — ідіомів, кожен з яких має самостійну структуру, когнітивну і прагматичну специфіку, власні моделі номінації, категоризації, комунікації. У межах цієї парадигми говірка розглядається як повноцінна мовна система зі своєю лексикою, граматиною, синтаксисом, дискурсом, прагматикою та мовною картиною світу, а не як варіант літературної мови. Мовна цілісність і багаторівневість аналізу є ключовими дослідницькими орієнтирами: опис охоплює фонетику, морфологію, лексико-семантику, синтаксис, прагматику, когніцію та соціолінгвістику. Основною одиницею аналізу виступає ідіома — мінімальна мовна одиниця, що репрезентує локальні ознаки мови певної спільноти. Принцип доказовості передбачає опору на корпусні дані — цифрові записи, транскрипти, картографічні матеріали, частотні таблиці, морфо-графічні моделі. Ідіом розглядається як компонент мовної екосистеми, сформованої в певному історичному, соціальному, географічному та етнокультурному контексті. Важливим є екстраполяційний потенціал: аналіз однієї мовної системи дозволяє формувати загальні типологічні принципи мовної організації, зокрема функціонування граматичних структур, лексичної деривації, прагматичних сценаріїв та когнітивної категоризації. Ідіомологія як напрям передбачає моделювання ідіому в межах усіх мовних рівнів, а також дослідження його семіотичної, прагматичної, когнітивної, етнокультурної та

фольклорної зумовленості. У цьому контексті розвиваються такі наукові підходи, як ідіомемологія, прагмалінгвістика локальної комунікації, ідіомокогнітологія, ідіомоетнолінгвістика, лінгвосеміотика та корпусна ідіомологія. Школа орієнтована на створення цифрових корпусів говіркового мовлення, що поєднують текст, звук, карту й коментар, і забезпечують глибоку інтеграцію емпіричних даних із методологією аналізу. Таким чином, Ідіомологічна школа не є ізольованим явищем, а становить відкрите теоретико-методологічне поле, у якому локальне постає основою для універсально-го, а мова — як дія, пам'ять, ідентичність і живий когнітивно-культурний процес.

Ключові слова: лінгвістична школа, методологія, інституційність, спадковість, теоретична єдність, термінологічна система, українське мовознавство, ідіомологія.

T. V. Hromko,

*Doctor of Philological Sciences, Associate Professor
Ukrainian-German educational and scientific institute,
Odesa Polytechnic National University*

IDIOLOGICAL SCHOOL AS A NEW LINGUISTIC PARADIGM: FROM LOCAL DESCRIPTION TO GLOBAL EXTRAPOLATION

The idiomological school, as a scientific paradigm, establishes a range of methodological foundations that reflect its intellectual novelty, theoretical autonomy, and interdisciplinary potential. Its core postulate is the idea of idiomocentrism, according to which language is not seen as an abstract unity but as a multitude of concrete local linguistic systems, which are idioms, each possessing its own structure, cognitive and pragmatic specificity, and unique models of nomination, categorization, and communication. Within this paradigm, the subdialect is viewed as a full-fledged linguistic system with its own lexicon, grammar, syntax, discourse, pragmatics, and linguistic worldview, rather than as a variant of the standard language. Linguistic integrity and multi-level analysis serve as key research guidelines: the description encompasses phonetics, morphology, lexical semantics, syntax, pragmatics, cognition, and sociolinguistics. The basic unit of analysis is the idiomeme — a minimal linguistic unit representing the local features of a community's speech. The principle of evidentiality implies reliance on corpus-based data, which are digital recordings, transcripts, cartographic materials, frequency tables, and morphographic models. The idiom is regarded as a component of a linguistic ecosystem formed within a specific historical, social, geographical, and ethnocultural context. Extrapolative potential is particularly important: analyzing a single linguistic system allows the formulation of general typological principles of language organization, including the functioning of grammatical structures, lexical derivation, pragmatic scenarios, and cognitive categorization. Idiomology as a field involves modeling the idiom at all language levels and exploring its semiotic, pragmatic, cognitive, ethnocultural, and folkloric

conditioning. In this context, the following scholarly approaches emerge: idiomemology, pragmalinguistics of local communication, idiomocognitology, idiomoeethnolinguistics, linguistic semiotics, and corpus idiomology. The school is focused on the development of digital corpora of subdialect speech that integrates text, audio, mapping, and commentary, thus ensuring a deep integration of empirical data with analytical methodology. Therefore, the idiomological school is not an isolated phenomenon but an open theoretical and methodological field, where the local serves as a basis for the universal, and language is seen as action, memory, identity, and a living cognitive-cultural process.

Key words: linguistic school, methodology, institutionalization, continuity, theoretical unity, terminological system, Ukrainian linguistics, idiomology.

Постановка наукової проблеми та її актуальність. В сучасному науковому дискурсі дедалі актуальнішим стає використання синтезованих дефініцій, що формуються на перетині кількох теоретичних традицій і відображають міждисциплінарну природу гуманітарного знання. Такі визначення не є традиційними загальнонауковими цитатами з окремих джерел, а постають результатом цілісного аналітичного узагальнення, яке інтегрує положення структуралізму, когнітивізму, функціоналізму, ареалізму та інших парадигм. У пропонованому дослідженні такий підхід застосовується для окреслення феномену лінгвістичної школи (далі ЛШ) як особливого типу наукової формації, що має концептуальне, термінологічне та методологічне ядро. Саме у такий спосіб можна окреслити та частково презентувати ідіомологічну школу (далі ІШ), яка започаткована нами як нова парадигма, що постала на стику дескриптивної діалектології, соціолінгвістики, етнолінгвістики та корпусної лінгвістики й репрезентує інноваційну модель осмислення говірки як повноцінної мовної системи.

У сучасному лінгвістичному знанні поняття «лінгвістична школа» (в сучасній науковій метамові *synthesis-based*) позначає складну, багатокомпонентну інституційну формацію, що акумулює інтелектуальні зусилля дослідників навколо спільної теоретичної парадигми, методологічного інструментарію, термінологічної системи та аксіологічних настанов у вивченні мови. Як форма організації наукового дискурсу, ЛШ виступає носієм парадигмального знання, у межах якого формується концептологія, типологія дослідницьких процедур і стандарти академічної інтерпретації мовних фактів, і в цьому переконувати не доводиться.

Аналіз досліджень проблеми. У спектрі світових лінгвістичних шкіл простежується як формалізована, так і культурно-етнографічна тенденція осмислення мови, що виявляється особливо продуктивною в дослідженнях діалектів, ареальної лексики, фонетичних варіантів та мовних практик у локальних спільнотах. Школи, що розробляли або вплинули на методи діалектного й етнографічного опису, становлять особливу цінність як для сучасної діалектології, так і лінгвістики в цілому, яка перебуває на етапі активної цифрової та корпусної репрезентації мовних даних. Поняття *лінгвістична школа* у сучасному мовознавстві трактується як цілісний дослідницький напрям, сформований навколо певної наукової парадигми, методології,

термінологічного апарату та дослідницьких практик, що підтримуються групою дослідників — найчастіше під егідою університету, наукового інституту або авторитетної постаті в лінгвістиці. Згідно з визначенням, поданим у «*The Cambridge Handbook of Historical Syntax*» (2017), ЛШ — це «institutionally or ideologically cohesive group of linguists that shares assumptions about data, theory, and explanatory goals» [21, с. 11] («інституційно або ідеологічно згуртована група лінгвістів, яка поділяє спільні уявлення щодо даних, теорії та пояснювальних цілей» — *переклад наш.* — Т. Г.). На думку американського лінгвіста Ганса Хенка, школа у мовознавстві відрізняється від простої наукової традиції тим, що вона «артикулює власну дослідницьку стратегію, інтерпретаційні рамки та ціннісні пріоритети в межах лінгвістичної науки» [20, с. 38]. Такі ЛШ можуть бути як локальними (наприклад, Празька школа структурної лінгвістики, Одеська школа сугестивної лінгвістики [14] з її науковим доробком [7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14]), так і глобальними (наприклад, генеративізм Н. Чомського). У німецькому мовознавстві, зокрема у праці «*Sprachwissenschaft. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung*» (2001), ЛШ розуміють як «наукову формацію, що забезпечує спадкоємність підходів, термінів і цілей дослідження та продукує вплив на академічну комунікацію і формування дослідницьких норм у певній спільноті» [19, с. 29]. Отож, підсумовуючи компендіум сучасних знань, ЛШ — це наукове об'єднання дослідників, які сповідують спільну теоретичну платформу, методологію аналізу мовного матеріалу, мають спільну дослідницьку історію та інституційну або географічну координацію, що дозволяє їм продукувати сталі традиції у вивченні мови та її варіантів. Вона формує власну метамову, визначає об'єкти та одиниці аналізу, а також має інституційно організовану спадкоємність поколінь дослідників.

У світовому просторі лінгвістичної науки означувані школи виступають осередками інноваційного розвитку як теоретичних, так і прикладних напрямів мовознавства. Так, генеративна ЛШ Н. Чомського, базуючись на раціоналістичному підході до мови як вродженої когнітивної здатності, запропонувала формалізовану модель трансформаційної граматики, що стала основою сучасного теоретичного синтаксису [18]. Дескриптивна лінгвістика, закладена Л. Блумфілдом, підкреслює емпіризм, об'єктивність і орієнтацію на верифікований опис мовних одиниць у контексті їх вживання [17]. Або, наприклад, у становленні діалектології суттєву роль відіграли ЛШ, що сформували методологічну базу ареальних, функціональних і етнографічних досліджень, — Женевська лінгвістична школа, заснована Ф. де Соссюром, заклала основи мовної системності, структурної опозиційності та дихотомії «мова — мовлення» (*langue/parole*); Празький лінгвістичний гурток (Р. Якобсон, В. Матезіус) розвинув поняття функцій мови, маркованості, інформаційної актуальності, які стали методологічним інструментарем у вивченні діалектного мовлення; ЛШ молодогограматистів, зосереджена на історико-порівняльному методі, започаткувала строгий опис фонетичних змін та закономірностей, що згодом стали основою для створення мовних; гіпотеза Сепіра — Ворфа, яка в діалектології актуалізується у вивченні мовної картини світу носіїв говірок і відображає локальний концептуальний простір спільноти.

У цілому, ЛШ як інституція забезпечує не лише передачу знання, а й формує культурно-наукову ідентичність дослідницької традиції, задаючи межі інтерпретацій, критерії значущості мовних явищ і шляхи їх дескрипції, що особливо важливо у випадку ідіомологічного підходу, де локальний мовний матеріал осмислюється як маркер глибинних когнітивних, соціокультурних і комунікативних процесів.

У ХХІ столітті мовознавство зазнає глибоких трансформацій, що зумовлюють появу новітніх лінгвістичних шкіл, які поєднують міждисциплінарність, цифрову чутливість і нові аналітичні підходи. Вони не завжди постають як класичні наукові гуртки, але функціонують як стійкі дослідницькі парадигми зі спільною термінологією, методологією та цільовими орієнтирами. Наприклад, когнітивно-дискурсивна школа (Т. ван Дейк, Дж. Лакофф, О. О. Селіванова) об'єднує когнітивну лінгвістику з теоріями дискурсу, аналізуючи концепти, фрейми, жанри, інтердискурси. Корпусна школа (Велика Британія, Італія, Україна) зосереджується на кількісному аналізі корпусів мовлення, колокаціях, стилеметрії тощо. У цілому, лінгвістичні школи ХХІ століття формуються як глобальні наукові платформи, що трансформують уявлення про мову — від нормативного до варіативного, від тексту до мультимодального середовища.

Українське наукове лінгвістичне бачення поняття *лінгвістична школа* формується на перетині традицій європейської гуманітаристики та національного філологічного досвіду, розуміється як інституційно або ідеологічно згуртована спільнота лінгвістів, яка поділяє спільні уявлення про об'єкт і метод дослідження, засади теорії та пояснювальні цілі. Таке бачення враховує не лише спадкоємність ідей, а й вплив конкретного середовища, особистісного чинника лідера ЛШ, методологічного консенсусу в межах дослідницької спільноти, а також наявність спільного наукового дискурсу, що уможливорює продукування нових знань у межах обраної парадигми.

Звертає на себе увагу при цьому факт, що у вітчизняній філологічній традиції ЛШ розглядається як складова наукової спадщини та водночас як форма колективної методологічної ідентичності в межах конкретного наукового напрямку. За визначенням М. П. Кочергана, ЛШ — це «наукова спільнота, об'єднана спільною концепцією мови, спільною термінологічною системою та методами аналізу, яка формує власну традицію дослідження мовного явища» [5, с. 47]. У своїй праці «Загальне мовознавство» він підкреслює, що ЛШ виконує і евристичну, і нормативну функції в межах мовознавчої парадигми.

Ю. О. Карпенко, аналізуючи типологію мовознавчих підходів, зазначає, що школа — це не лише географічно чи інституційно зумовлена форма існування наукової думки, але й «інваріантний методологічний каркас, що забезпечує стабільність інтерпретації мовних фактів» [4, с. 62]. У його концепції ЛШ — це передусім концептна система, що дає змогу вибудовувати когнітивну єдність у межах певної дослідницької парадигми.

У сучасному мовознавстві ЛШ постає не лише як інституційна одиниця наукової діяльності, а й як форма теоретичної інституціоналізації лінгвістичного знання, що уособлює собою систему формулювання понять, процедур опису та аксіологічного

оцінювання мовних явищ. Такий підхід, зокрема, репрезентований у працях А. П. Загнітка, де підкреслюється роль ЛШ у визначенні меж парадигмального бачення й утворенні своєрідної «лінгвістичної норми» академічного знання [3, с. 14]. Учений розглядає школу як інструмент формування аксіологічної норми академічного знання, що відтворює ціннісну злагодженість у межах певної епістемологічної традиції. Важливим чинником її ефективності є спільна наукова ідеологія, що забезпечує ідеологічну єдність дослідницького колективу. Така школа ґрунтується на високому рівні лінгвопатріотизму, глибокому знанні вітчизняної наукової традиції, а також охоплює широкий спектр проблематики й тривалий хронологічний діапазон функціонування. Її сутнісними рисами виступають спадковість і наявність традиції, що формують канали міжгенераційної передачі наукового етосу, системи цінностей і методологічних настанов. ЛШ в такому розумінні виступає носієм і транслятором стабільного, послідовного й концептуально обґрунтованого знання, здатного до адаптації в межах сучасних епістемологічних зрушень.

Зазначена концепція дає змогу виокремити низку ключових методологічних характеристик ЛШ. По-перше, вона передбачає спадкоємність наукової традиції, що виявляється у здатності школи забезпечувати безперервність передачі академічного етосу, ціннісних орієнтирів і теоретико-методологічних принципів між поколіннями дослідників. По-друге, важливою ознакою є ідеологічна єдність, яка забезпечується спільною концептуальною основою, цілісною системою аналітичних установок і світоглядних підходів, що консолідують наукову спільноту. По-третє, ефективність ЛШ зумовлюється рівнем лінгвопатріотизму, глибокою обізнаністю у вітчизняній лінгвістичній традиції та здатністю охоплювати широкий проблемно-тематичний і хронологічний спектр досліджень, що засвідчує її адаптивність до змін наукової парадигми.

У сучасному українському мовознавстві ЛШ розглядається не лише як спільнота дослідників, а як структурована система знання зі стабільною методологією, термінологією та інституційною підтримкою. О. О. Селіванова в монографії *«Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми»* (2008) наголошує на ролі наукової школи як чинника формування когерентної дослідницької парадигми, здатної взаємодіяти з інтелектуальним середовищем і забезпечувати спадковість наукових підходів [15]. У *«Термінологічній енциклопедії»* (2006) вона виокремлює ключові характеристики ЛШ — інституційність, традиційну спадкоємність, термінологічну упорядкованість і концептуальну цілісність [16]. У свою чергу, це поняття у вітчизняній науковій думці фіксує інтеграцію інституційного, теоретико-методологічного й ідеологічного рівнів, уможливлючи тривалу наукову тяглість, розробку самостійного аналітичного інструментарію та збереження національної філологічної традиції.

Мета і завдання дослідження. Метою статті є обґрунтування ідіомологічної школи як нової лінгвістичної парадигми, що формує концептуальні та методологічні засади дослідження локальних мовних систем — ідіомів — із перспективою їх глобальної екстраполяції у науковий дискурс. Основними завданнями виступають:

окреслення епістемологічних засад ідіомоцентризму; аналіз функцій і статусу говірки в парадигмі ідіомології; виявлення шляхів методологічного оформлення школи як системного підходу до опису мовної різноманітності.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступає процес формування новітніх лінгвістичних шкіл в умовах постнекласичної науки. Предметом дослідження є методологічні, когнітивні, аксіологічні та інтерпретативні параметри ідіомологічної школи як парадигми лінгвістичного аналізу конкретних мовних утворень.

Опис джерельної бази, фактичного матеріалу та методів, застосованих у процесі аналізу. Джерельну базу дослідження становлять праці представників української та європейської лінгвістики, присвячені питанням парадигмального мислення, мовної множинності, школи як структурного утворення, зокрема праці О. О. Селіванової, А. П. Загнітка, Ю. О. Карпенка, Т. Ю. Ковалевської, Н. Хомського, Л. Блумфілда, В. Матезіуса. Фактичний матеріал базується на описових практиках дослідження говірки села Піщаний Брід, що проаналізовані у межах монографій і дисертаційних робіт. Методологічну основу склали структурно-функційний, когнітивно-дискурсивний, аксіологічний, інтерпретативний та порівняльний методи.

Наукова, теоретична і практична цінність отриманих результатів. Наукова цінність дослідження полягає в запропонованні цілісної концепції ідіомологічної школи, що поєднує локалізм мовного аналізу з універсалізацією наукових підходів. Теоретичну значущість становить розроблення нового епістемологічного каркасу для вивчення говірок як повноцінних мовних систем. Практична цінність полягає у формуванні методичних орієнтирів для опису конкретних ідіомів, їх фіксації в корпусному форматі та інтеграції в міждисциплінарні дослідження.

Виклад основного матеріалу. У сучасному лінгвістичному дискурсі дедалі більше уваги приділяється не лише структурним або комунікативним параметрам мови, а й **антропоцентричному, когнітивному й локально-ідентифікаційному виміру** дослідження мовних явищ, що актуалізує інтерес до мовних шкіл, які спеціалізуються на **діалектних, ідіолектних, соціолінгвістичних та етнолінгвістичних** аспектах. У зв'язку з цим наукові спільноти, які займаються описом конкретних мовних ареалів, варіантів та мовленнєвих практик у межах локальних культурних просторів, відіграють важливу роль у формуванні **нової методологічної парадигми**, що інтегрує традиційні ЛШ та цифрові лінгвістичні інструменти. У цьому контексті можна говорити про **становлення нової ідіомологічної школи**, яка базується на ідеї системного вивчення мовної ідіоми як виявленої у конкретному говірковому середовищі форми комунікативної культури, що має власну структуру, лексикон, граматичну парадигму та дискурсивні практики. Такий підхід, уведений нами в рамках докторського дисертаційного дослідження *«Методологія лексико-граматичної дескрипції лінгварію говірки»* (2021) [1], орієнтується на **синтез традиційних дескриптивних методів, ареальної діалектології, лінгвістичної етнографії та сучасних корпусних методів аналізу**, дозволяючи подолати обмеження як надмірної формалізації, так і сугото інтуїтивного опису.

Власне, ІШ виникає як **synthesis-based**-утворення — ЛШ, яка не є прямою на-ступницею окремої мовознавчої парадигми, натомість інтегрує різні концепти — від **мовної варіативності** до **діалектно-лінгвістичних моделей**, доповнюючи їх мовознавчим аналізом моноговіркових текстів. Така міжпарадигмальна позиція забезпечує відкритість школи до інновацій, а також **адаптивність до локальних мовних реальностей**, зокрема і в українському контексті, де говірка продовжує існувати як потужний мовний, культурний і ментальний ресурс.

Результатом діяльності ІШ передбачається науково-лінгвістична картина світу говірки — групи носів одного населеного пункту в часі й просторі, а також під дією різноманітних чинників (лінгвальних, екстралінгвальних тощо). Ідіомологічна лінгвістична школа як наукова парадигма **не лише здійснює опис мовної реальності**, але й формує **метатеоретичну платформу для її осмислення**, пропонуючи нові терміни, категорії, моделі аналізу. Її потенціал полягає в **універсалізації локально-го досвіду** через наукову екстраполяцію на ширші лінгвістичні контексти, зокрема, у світлі глобалізації, мовної гібридизації та цифрового документування (та архівування) мовної спадщини.

ІШ постала на межі сучасної діалектології та загального мовознавства в міру розробки засад *ідіомології* як нової галузі лінгвістичної науки, спрямованої на багатоаспектне вивчення говірки як окремого ідіому — структурно-функційної мовної системи зі специфічним лінгварієм. Ідіомологія виступає як міждисциплінарно орієнтований напрям, що інтегрує емпіричний досвід діалектного опису з сучасними методологіями корпусного мовознавства, когнітивної лінгвістики та семіотики.

Ключовим положенням ідіомології є уведення в науковий обіг поняття *ідіом* як узагальненої одиниці мовної системи, що охоплює говірку в її повноцінному функціонуванні — з усією сукупністю мовних і мовленнєвих одиниць. Говірка у цьому контексті кваліфікується як *ідіом* — тобто як реальний об'єкт ідіомології з власним лінгварієм, який включає кодифіковані, некодифіковані, девіантні й узальні одиниці [1, с. 56].

Уперше в українському мовознавстві говірка отримала статус окремого типу мовної системи — *ідіому*, що відображає її автономну природу, повноцінну структурну організацію, функціональну спроможність і системно-парадигматичну завершеність. У цьому зв'язку ідіомологія пропонує *лінгвістичну тріаду*: *говірка* — *говіркове явище* — *ідіомема*, що відбиває принцип ізоморфізму мовної системи і забезпечує концептуальну повноту мовної репрезентації.

Ідіомологічний підхід опирається на *метод ідеалізації*, за яким говірка розглядається як реальний емпіричний об'єкт, а ідіом — як її ідеалізована (теоретична) модель. Такий дихотомічний принцип дозволяє не лише зафіксувати мовні одиниці, а й класифікувати й інтерпретувати їх у межах специфічної системи координат, де мовна одиниця має не лише формальні, а й функціонально-прагматичні характеристики. Це забезпечує *верифікацію* опису та його достовірність з огляду на джерельну базу.

Суть ідіомології полягає у створенні нової *інтеграційної моделі опису мовної системи*, яка базується на вивченні *ідіомолінгварію* — сукупності мовних одиниць

говірки у їхньому функціональному взаємозв'язку. У межах такого підходу дослідження виражальних ресурсів говірки як ідіому охоплює не лише лексико-граматичні структури, а й фразеологічні одиниці, дискурсивні формули, колокації, кліше, стереотипи та інші елементи комунікативної парадигми.

Ідіомологічна методологія (див/ монографію авторки [2]) забезпечує переходи від традиційного діалектографічного підходу, що фіксує окремі диференційовані елементи говірки, до системної інтерпретації *всього говіркового дискурсу*. Це розширює можливості дослідника як у формулюванні параметрів мовної варіативності, так і в описі лінгвістичної динаміки. Діалектографічна класифікація (за функціональною, генетичною, географічною ознакою) у межах ідіомології доповнюється принципом *субпозиції ідіому*, що забезпечує повну реконструкцію функцій і варіантів мовної одиниці у дискурсі.

Одним із вагомих здобутків ідіомології є *параметризація мовних явищ* — встановлення точних критеріїв опису й класифікації мовного матеріалу говірки не за традиційним диференційним принципом, а в повному обсязі лінгварію. При цьому аналіз мовної одиниці набуває нового кваліфікаційного статусу — *говіркового (ідіомемного)*, що виокремлює його як специфічний об'єкт спостереження й системної дескрипції. Задля досягнення наукової точності дослідження опирається на *повноту фіксації емпіричного матеріалу*, методику лінгвістичної верифікації, а також цифрові засоби представлення даних — передусім у вигляді електронних корпусів ідіому. Таким чином, *ідіомологічний підхід* — це не лише новий погляд на природу говірки, а й цілісна *лінгвістична модель*, яка дозволяє: 1) поєднати емпіричне спостереження з теоретичним узагальненням; 2) описати говірку як систему, що здатна до саморозвитку, інноваційності та ідіоматичної стабільності; 3) сформувати підґрунтя для міжгалузевих (інтернаукових) студій мовної варіативності. Ідіомологія, з її орієнтацією на опис ідіому в його повноті, функційній ємності й комунікативній актуальності, може стати підґрунтям не лише для філологічних, а й для соціолінгвістичних, психолінгвістичних, етнолінгвістичних досліджень, а також для формування національних корпусів варіантного мовлення.

У межах ідіомологічної парадигми, розробленої нами в рамках дисертаційного дослідження [1], формуються та функціонують ключові поняття, що дозволяють репрезентувати говірку як об'єкт цілісного лінгвістичного аналізу. Одним із базових понять є **ідіом** — це узагальнене поняття мовної системи говірки, яке виконує функцію універсалії для всіх говірок. Ідіом постає як ідеалізований об'єкт лінгвістичного дослідження, що формується на основі реального мовного матеріалу через метод ідеалізації [1, с. 6, 9, 14].

У структурі ідіому виокремлюється **ідіомема** — це одиниця мовної системи говірки, яка відображає окреме говіркове явище в межах відповідного ідіому. Вона є результатом аналітико-семіотичного опису мовного факту, який кваліфікується як говірковий (тобто такий, що характерний для конкретної говірки) і становить елемент структури ідіомологічної тріади: «говірка — говіркове явище — ідіомема» (див. [2, с. 32–33, 55].

Говіркове явище у концепції ідіомології є проявом функціонування мовної одиниці (лексичної, граматичної, синтаксичної, текстової, дискурсивної тощо) в межах конкретної говірки. Його специфіка полягає в локалізації, девіантності щодо літературної норми та експресивності. Говіркове явище розглядається як інваріант у межах говірки, що підлягає аналізу, параметризації та подальшому представлення у вигляді ідіоми [1, с. 14–16, 54–55].

Цілісність опису забезпечує поняття **ідіомолінгварію** — це комплекс мовних і мовленнєвих одиниць, що реалізуються в межах конкретного ідіому (говірки) і охоплюють усі рівні мовної системи. Ідіомолінгварій є емпіричною основою побудови моделі говірки як мовної системи та має високий ступінь варіативності, зокрема у фразеологічному, синтаксичному, просодичному, текстовому та дискурсивному вимірах. Його опис передбачає повноту фіксації, верифікацію та інтерпретацію усіх говіркових одиниць, що функціонують у середовищі природного живого мовлення [1, с. 8–10, 65–67].

ІШ, започаткована нами, репрезентує нову лінгвістичну парадигму, у якій говірка постає не лише як об'єкт діалектологічного опису, а як повноцінна мовна система — ідіом — зі складною структурою, функціональними параметрами та власною когнітивною й соціокультурною цінністю. Вихідним етапом стала дескрипція говірки села Піщаний Брід, що поступово трансформувалась у концептуалізацію говірки як універсальної моделі мови, здатної до повного функційного розгортання. Це забезпечує екстраполяцію локального лінгвістичного опису до рівня теоретичного узагальнення, де говірка виявляється автономною системою зі своєю внутрішньою закономірністю, рівнозначною іншим типам мовних систем (літературна, професійна, термінологічна тощо).

Новизна ідіомології полягає у зсуві дослідницького вектора: від опису фрагментарних діалектних явищ — до структурного аналізу й параметризації повного ідіомолінгварію — множинного комплексу мовних і мовленнєвих одиниць у природному функціонуванні. Такий підхід відповідає вимогам доказової лінгвістики, забезпечуючи верифікованість і репрезентативність результатів. Концепт школи ґрунтується на корпусній методології: цифрові корпуси усного мовлення формують емпіричну базу для опису, аналізу та теоретичного узагальнення мовних одиниць.

Ідіомологія, сформована на основі глибокого аналізу одного ідіому, демонструє потенціал як нової системи лінгвістичного знання, у якій говірка не маргіналізується, а розглядається як ключ до пізнання первинної сутності мови. Поєднання ідеалізаційного методу, концепції ідіому, параметризації мовних явищ та корпусної верифікації дозволяє ідіомології долати межі традиційної діалектології, орієнтуючись на міждисциплінарне, інтегративне вивчення мови. У межах ідіомології говірка розглядається як структурована мовна система (ідіом) [2, с. 37], що відображає ідіолектну множинність, досліджується в категоріях ідіомем (одиниць мовної репрезентації) та ідіомолінгварію (сукупності функційних мовних ресурсів). Такий підхід забезпечує переосмислення поняття мовної системи з урахуванням реального мовного вжитку, зафіксованого в автентичному дискурсі.

Концептуальна новизна ІШ полягає в переході від опису диференційованих діалектних елементів до цілісного бачення говірки як об'єкта з глибокими структурними, функційними та прагматичними характеристиками. Це відкриває можливість повноцінної параметризації мовних одиниць і створення нової методології мікрорівневої дескрипції мови, що відповідає сучасним науковим запитам лінгвістики.

Особливої цінності набуває доказова лінгвістика, яка в рамках ідіомологічної парадигми реалізується через створення і використання електронних корпусів говіркових даних. Корпусна орієнтація дозволяє не лише фіксувати мовні одиниці у реальному мовленнєвому потоці, а й аналізувати частотні, синтагматичні, парадигматичні та дискурсивні особливості ідіому. Така емпірична база є підґрунтям для формування доказової лінгвістики, що ґрунтується на достовірному фактажі, і виходить за межі інтуїтивно-інтерпретативних досліджень. У дисертації [1] доведено, що повнота фіксації мовних даних і верифікація говіркових одиниць через корпусну обробку дозволяє переходити від фрагментарного до комплексного наукового знання, забезпечуючи міждисциплінарну релевантність і методологічну узгодженість лінгвістичних студій.

Екстраполяція в ІШ виступає не лише як евристичний принцип, а й як **методологічна стратегія**, що уможлиблює проєкцію локальних мовних структур на ширші горизонти лінгвістичного пізнання. Вихідною позицією є концептуалізація говірки як повноцінної системи з автономними лінгвістичними законами, що реалізуються у варіативному, контекстуалізованому мовленні [2, с. 243]. Така система здатна відтворювати загальні механізми мовної дії, і тому може бути екстрапольована, по-перше, на ідентифікаційні параметри української мови загалом, адже говірка містить у собі мікромодель її еволюції, нормування та регіональної динаміки; по-друге, на інші міноритарні мовні системи, зокрема говірки слов'янських мов, що виявляють спорідненість не лише за структурними ознаками, а й за соціокультурним функціонуванням; по-третє, на соціолінгвістичні явища, такі як регіоналізми, молодіжне чи міграційне мовлення, що демонструють подібні механізми варіативності, адаптації та ідентифікації у мовному просторі. Перспективність ІШ полягає у її спроможності **посадити дескриптивний, корпусний і прикладний рівні**, пропонуючи ефективні інструменти для цифрової гуманітаристики (зокрема створення лінгвістичних корпусів говірки), інтерпретації ідентичностей у варіативному мовному середовищі, збереження і ревіталізації мовної спадщини, а також для **розробки науково обґрунтованої метамови опису нелітературних мовних систем**. У такий спосіб ІШ виводить локальні мовні реальності на рівень глобального академічного дискурсу.

У контексті ІШ як нової лінгвістичної парадигми, що прагне трансформувати підходи до аналізу варіантного мовлення від локального опису до глобальної екстраполяції, **диглосія між говіркою та літературною мовою** постає не лише як соціолінгвістичне явище, а як **принциповий механізм пізнання мовної системи в її повноті та варіативності**. Ідіомологія не протиставляє говірку і літературну мову за принципом норми й девіації, натомість **розглядає їх як дві автономні, але**

функціонально взаємозалежні моделі мовної організації, що разом утворюють поліцентричний лінгвістичний ландшафт.

У цій парадигмі диглосія набуває статусу **металінгвістичного ресурсу**, що дозволяє описувати, моделювати й прогнозувати динаміку мовних змін, особливо у сферах ідентичнісного самовизначення, регіонального мовлення, міграційних практик. Саме говірка, в умовах диглосної взаємодії, стає **матрицею локальної культурної пам'яті, простором усного формулювання смислів, що не завжди потрапляють до кодифікованої літературної мови**, але мають високий комунікативний, емоційний та ідентифікаційний потенціал.

ІШ, спираючись на корпусну базу [2, с. 216-222], фіксує не лише мовні факти, а й **механізми переходу між мовними кодами**, що є проявом диглосної компетентності мовців. Таким чином, екстраполяція, як принцип цієї школи, включає й аналіз того, **як моделі говіркової мовної поведінки можуть пояснювати ширші закономірності варіативності української мови**, її регіонального плюралізму, а також подібних процесів в інших міноритарних мовах. У підсумку, диглосія — це не лише предмет, а й інструмент ідіомологічного дослідження, що **поєднує локальний рівень живої мовної практики з глобальними науковими висновками про динаміку мовних систем загалом**.

Диглосія між говіркою та літературною мовою в ідіомологічній парадигмі трактується не як форма мовної неповноцінності, а як **структурно-функціональний баланс двох автономних, але взаємопов'язаних систем**, що реалізуються в межах однієї мовної спільноти. Говірка функціонує як первинна, неформальна, спонтанна форма комунікації, укорінена в локальній культурі та соціальному контексті, тоді як літературна мова виконує нормативно-репрезентативну функцію в офіційному дискурсі. У межах цієї диглосної ситуації спостерігається **динамічна взаємодія**, що включає процеси перетікання мовних одиниць, вторинної адаптації норм, формування ідентичностей. Ідіомологія розглядає цю взаємодію як ресурс для **вивчення варіативності, мовної стійкості та креативності**, а не як проблему стандартизації. При цьому диглосія постає не як конфлікт, а як **металінгвістичний простір співіснування і взаємовпливу**, в якому говірка не витісняється, а доповнює літературну мову, актуалізуючи її потенціал до гнучкої інтерпретації та локальної адаптації.

ІШ, виходячи з локального опису конкретної говірки, демонструє *потенціал до глобальної екстраполяції лінгвістичних закономірностей*. Це досягається за рахунок концептуалізації говірки як повноцінного типу мовної системи, репрезентованого в межах тріади «говірка — говіркове явище — ідіомема». Ідіомологія не лише зберігає локальні мовні артефакти, а й трансформує їх у нові наукові знання про функціонування мови як такої, виступаючи новітньою парадигмою в сучасному мовознавстві. Такий підхід відкриває перспективи для фундаментальних досліджень мовної варіативності, соціолінгвістичної релевантності та функціонально-комунікативного потенціалу говіркових систем у цифрову епоху.

Від локального опису до глобальної екстраполяції — це не лише методологічна формула, а й концептуальна рамка ІШ, яка формується в межах сучасної української лінгвістики як нова парадигма знання. Вона виникає як відповідь на необхідність переосмислення мовної варіативності не з позицій централізованої літературної норми, а з урахуванням внутрішньої структурованості, повноцінності та когнітивної цілісності локальних мовних систем — ідіомів. Ці ідіоми — говіркові різновиди мови, сформовані в межах певної територіальної, соціокультурної, ментальної, комунікативної спільноти — більше не розглядаються як периферійні чи неповноцінні структури, а натомість постають як об'єкти зі своєю граматикою, лексикою, прагматикою та власним лінгварієм.

ІШ ґрунтується на ідеї, що локальна мовна практика — це не уламок чи знижена версія національної мови, а автономна система з повноцінним мовним простором, у межах якого реалізуються власні правила мовлення, мовотворення, стилізації, номінації, конотації та комунікативної дії. Цей підхід відмовляється від редукціонізму, властивого класичній діалектології, і натомість пропонує нові методології дескрипції, де кожен локальний ідіом розглядається як мікромодель людської мовної здатності — *idiom-based paradigm*.

У межах ЛШ формується поняттєвий апарат: *ідіом* — як конкретна мовна система локальної громади; *ідіомема* — як мінімальна ідіомна одиниця з варіантною структурою, що є носієм мовної інтенції; *говіркове явище* — як мовна поведінка, типова для носіїв локальної системи; *ідіомолінгварій* — як комплекс мовних і мовленнєвих одиниць, характерних для даного ідіому, що включає не лише лексику і граматику, а й когнітивні, прагматичні, емоційні та дискурсивні маркери (див. [1, с. 35–37; 45–46; 109–112]).

Актуальність ЛШ зумовлена кількома факторами. По-перше, це зміна епістемологічної парадигми гуманітарного знання в бік визнання множинності істин, варіативності норм, і рівноправності локального і глобального. По-друге, це відгук на виклики цифрової доби, де завдяки цифровим корпусам і базам даних можна не тільки фіксувати мовні одиниці, а й моделювати лінгвістичні системи. У цьому контексті ЛШ репрезентує доказову лінгвістику, що базується на корпусних, емпіричних, аналітично верифікованих даних. Така наука відмовляється від умоглядності й теоретичних абстракцій без опори на реальні мовні факти. Ідіомологія спирається на глибокий аналіз матеріалу конкретного середовища — наприклад, села, регіону, говірки — й екстраполює здобуті знання на рівень загальнолінгвістичних законів, типів, моделей.

Отже, ІШ — це не лише новий дослідницький підхід, але й самостійна наукова програма, що відкриває шлях до формування повноцінної парадигми в лінгвістиці ХХІ століття. Вона поєднує локальне й глобальне, дескрипцію та інтерпретацію, емпірію та теорію, що цілком узгоджується з найсучаснішими напрямками світової гуманітаристики: доказовістю, динамічністю, відкритістю до перетину дисциплін. Ідіомологія, таким чином, не лише описує ідіоми, але й ставить їх у центр лінгвістичної теорії як ключ до розуміння мови в її природному, функціональному, людському вимірі.

Звідси ідіомологічну школу можна трактувати не лише новим дослідницьким підходом, але й самостійною науковою програмою, що відкриває шлях до формування повноцінної парадигми в лінгвістиці XXI століття. Вона поєднує локальне й глобальне, дескрипцію та інтерпретацію, емпірію та теорію, що цілком узгоджується з найсучаснішими напрямками світової гуманітаристики: доказовістю, динамічністю, відкритістю до перетину дисциплін. Ідіомологія, таким чином, не лише описує ідіоми, але й ставить їх у центр лінгвістичної теорії як ключ до розуміння мови в її природному, функціональному, людському вимірі.

Наукова програма ІШ постає як міждисциплінарна рамка, орієнтована на дослідження мови як множинності ідіомів — локальних, структурно та функційно автономних мовних систем, що характеризуються внутрішньою організацією, когнітивною специфікою, унікальними способами номінації, категоризації, комунікації та інтерпретації дійсності. ІШ не зводиться до гілки діалектології чи етнолінгвістики, а формує самостійну наукову парадигму, що охоплює структурний, когнітивний, прагматичний, семіотичний та соціолінгвістичний виміри мовного аналізу. Метою програми є опис, інтерпретація та моделювання мовних систем — ідіомів — на базі локального матеріалу з можливістю екстраполяції отриманих результатів на загальнолінгвістичні закономірності. Такий підхід передбачає, що кожна говірка, кожна мовна варіація, незалежно від її географічної чи соціальної локалізації, є релевантним об'єктом теоретичного аналізу і здатна відображати структурну складність, комунікативну цілісність і креативний потенціал мовної здатності людини.

Центральним об'єктом дослідження є ідіом — цілісна мовна система, що функціонує в межах конкретної локальної спільноти та містить власний словник, граматику, фонетику, синтаксис, когнітивні моделі та прагматичні стратегії. У межах ІШ вводиться поняття ідіомеми — мінімальної мовної одиниці з локалізованою формою та значенням, яка дозволяє здійснювати семантико-функціональне структурування мовного матеріалу на основі внутрішньої системності. Сукупність таких одиниць формує ідіомолінгварій — багаторівневий простір мовно-мовленнєвих ресурсів, що визначають комунікативну компетенцію носія ідіому та становлять емпіричну базу для статистичного, корпусного, лексико-семантичного, морфологічного й дискурсивного аналізу.

Наукова програма ІШ побудована на засадах доказової лінгвістики: усі твердження спираються на дані локального корпусу, що формується з автентичного усного мовлення, транскриптів, словникових карток, фразеологічних конструкцій, параметризованих за функційними й структурними ознаками. У цьому контексті важливою є екстраполяційна стратегія, яка передбачає формулювання типологічних принципів мовної організації на основі глибокого аналізу однієї мовної системи, зокрема говірки села Піщаний Брід. Це дозволяє дослідити функціонування граматики, лексичної деривації, прагматичних стратегій, фразеологізмів, лінгвокультурних моделей і виявити закономірності, релевантні не лише для локального, а й для універсального рівня опису мови.

ІШ формує власну систему понять, термінів, методологічних інструментів і критеріїв аналізу, що забезпечують високий ступінь теоретичної узгодженості та методичної цілісності. Така конструкція лінгвістичної парадигми передбачає і формалізовану методику збору, і систему параметризації мовних одиниць, і принципи інтерпретації даних, що відповідає стандартам зрілої гуманітарної науки. Інтердисциплінарність ІШ реалізується через її перетин із когнітивною та соціолінгвістикою, етнолінгвістикою, мовною антропологією, семіотикою культури, фольклористикою, літературознавством і дослідженнями колективної пам'яті. Програма дає змогу аналізувати мову як форму репрезентації ідентичності, носія досвіду та ментального простору спільноти. У цьому сенсі ІШ утверджує нову оптику гуманітарного пізнання, в якій локальне мовне явище набуває статусу джерела універсального знання про мову як живу, динамічну та множинну систему.

Наукова парадигма ІШ базується на концептуальному переосмисленні статусу говірки як об'єкта лінгвістичного пізнання, що формує методологічну основу для аналізу мови як множинності автономних ідіомів. У цій парадигмі мова трактується не як єдина абстрактна система, а як комплекс конкретних локальних мовних утворень, які мають внутрішню структурну цілісність, здатність до номінації, функційну динаміку й власну комунікативну організацію. Говірка в цій системі не є периферією літературної норми, а повноцінною мовною системою, яка охоплює лексичні, граматичні, дискурсивні, прагматичні й когнітивні параметри. ІШ виходить із принципу багаторівневої дескрипції, що передбачає вивчення мовної варіації в усіх площинах її організації — від фонетичної до соціолінгвістичної. В основі аналізу лежить поняття ідіомеми — мінімальної одиниці локального мовлення, яка репрезентує специфіку форми й значення мовної структури певної спільноти. Усі твердження в межах досліджень ІШ базуються на принципах доказовості: вони підкріплюються корпусними, цифровими, емпіричними даними, включаючи записи, транскрипти, лексикографічні карти, частотні таблиці, морфологічні парадигми.

Ідіом трактується як складова мовної екосистеми, сформованої історично, соціально, територіально й етнокультурно, що дозволяє здійснювати екологічно релевантний аналіз його функціонування в комунікативному середовищі. Ключовою методологічною настановою є екстраполяція локальних мовних закономірностей на ширші типологічні, функційні, когнітивні й онтологічні аспекти мови як універсуму. У цьому контексті ІШ формує власну термінологічну базу, концептосистему, класифікаційні принципи, критеріальну апаратуру і методику збору та обробки матеріалу. Її наукові напрями охоплюють ідіомолінгвістику як моделювання мовної системи одного ідіому, ідіомемологію як систематизацію структурних і функційних одиниць мовлення, корпусну ідіомологію — створення цифрових мультимодальних корпусів локальної мови, лінгвосеміотику ідіому — аналіз знакових і культурних систем у межах одного мовлення, прагмалінгвістику локальної комунікації, ідіомокогнітологію — вивчення концептуальної архітекτονіки мовця, ідіомоетнолінгвістику — осмислення етнокультурної репрезентації ідіому та ідіомоекстраполяцію — формування

загальнолінгвістичних висновків на основі локального. Таким чином, ІШ постає як відкрита й гнучка наукова парадигма, що переосмислює місце локального у глобальному мовознавстві, змінює статус говірки з об'єкта опису на джерело універсальних лінгвістичних закономірностей і пропонує нові горизонти осмислення мови як динамічної культурної дії.

ІШ не заперечує значущості дескриптивізму як базового інструмента лінгвістичного пізнання, але оновлює його методологічний статус: ідеться не про опис заради фіксації фактів, а про **системну дескрипцію**, що функціонує як етап доказової лінгвістики. Такий підхід передбачає **корпусно підкріплене моделювання мовних явищ** у конкретному ідіомному середовищі з урахуванням структурних, функціональних, когнітивних і прагматичних параметрів. Сучасне дескрибування у ЛШ — це не механічна фіксація одиниць, а науково обґрунтований процес реконструкції мовної поведінки, яка виявляє себе як **культурна дія в локальному контексті**, що водночас допускає **глобальну екстраполяцію закономірностей**. Таким чином, ЛШ формує не просто опис говірки, а корпусне поле даних для **виведення лінгвістичних закономірностей**, що витримують перевірку інтероперабельністю й статистичною верифікацією.

Висновки. ІШ як нова лінгвістична парадигма репрезентує методологічно цілісний і теоретично обґрунтований підхід до дослідження мови як множинності автономних ідіомів. У центрі концепції перебуває говірка як локальна мовна система, що має внутрішню структурну завершеність, когнітивну специфіку та власні механізми комунікації й категоризації. Вона не розглядається як периферія літературної мови, а постає рівноправним об'єктом наукового аналізу. Програма цієї ЛШ включає ідею ідіомоцентризму, багаторівневої дескрипції, корпусної доказовості, а також принцип екстраполяції локального досвіду на загальнолінгвістичні закономірності. Введення понять «ідіомема» і «ідіомолінгварій» відкриває шлях до нової термінологічної та аналітичної рамки опису мови. Розроблена методологія дозволяє здійснювати інтеграцію структурного, когнітивного, прагматичного, семіотичного та соціолінгвістичного аналізу. ІШ пропонує цілісне бачення мови як культурної дії, зануреної в екосистему спільноти. Її методи репрезентують перехід від описової фіксації мовного матеріалу до глибокого інтерпретаційного моделювання. Таке бачення знімає протиставлення між науковим і «місцевим», відновлюючи рівність різних мовних реальностей у науковому дискурсі. Перспективним напрямом подальших досліджень є типологізація ідіомів на основі корпусних даних, розробка цифрових платформ для ідіомолінгвістики та створення глосаріїв ідіомем у мультижанровому та мультимодальному форматі.

Література

1. Громко Т. В. *Методологія лексико-граматичної дескрипції лінгварію говірки : дис. ... докт. філол. наук*. Одеса : ОНУ, 2021. 685 с.

2. Громко Т. В. *Методологія та досвід дескрипції говірки : монографія*. Дніпро : Середняк Т. К., 2021. 452 с.
3. Загнітко А. П. *Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки: науково-аналітичне видання*. Донецьк : ДонНУ, 2014. 464 с.
4. Карпенко Ю. О. *Вступ до мовознавства*. Одеса : Астропринт, 2001. 240 с.
5. Кочерган М. П. *Загальне мовознавство*. Київ : Академія, 2008. 368 с.
6. Космеда Т. А. Функційне навантаження наукової мовознавчої школи в сучасному просторі університетської системи. *Лінгвістичні студії / Linguistic Studies: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса*; гол. ред. А. П. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2017. Вип. 34. С. 176–183.
7. Одеська лінгвістична школа: інтеграція підходів : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : ПолиПринт, 2016. 362 с.
8. Одеська лінгвістична школа: у просторах інтерпретацій : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : ПолиПринт, 2017. 284 с.
9. Одеська лінгвістична школа: модерні парадигми : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : ПолиПринт, 2018. 248 с.
10. Одеська лінгвістична школа: класичне і новітнє : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : ПолиПринт, 2019. 376 с.
11. Одеська лінгвістична школа: кола реконструкцій : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : ПолиПринт, 2020. 516 с.
12. Одеська лінгвістична школа: траєкторії досліджень : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : ПолиПринт, 2021. 281 с.
13. Одеська лінгвістична школа: пріоритетні напрями : колективна монографія / за заг. ред. Т. Ю. Ковалевської. Одеса : Видавець С. Л. Назарчук, 2024. 244 с.
14. Одеська школа сугестивної лінгвістики. Паспорт наукової школи. URL : https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/Paspor_NSH_Kovalevskaya.pdf
15. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми*. Полтава : Довкілля К, 2008. 711 с.
16. Селіванова О. О. *Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія*. Полтава : Довкілля К, 2006. 716 с.
17. Bloomfield, L. *Language*. New York: Henry Holt and Company, 1933. 566 p.
18. Chomsky N. *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge : MIT Press, 1965. 251 p.
19. Herrmann D., Schlobinski P., Ehlich K. *Sprachwissenschaft. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung*. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft, De Gruyter, 2001. URL : <https://doi.org/10.1515/9783110141894>
20. Henk H. Schools in Linguistic Theory. In: *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford University Press, 2021. URL : <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199573776.001.0001>
21. Roberts I., Roussou A. *The Cambridge Handbook of Historical Syntax*. Cambridge University Press, 2017. URL : <https://doi.org/10.1017/9781316495300>

References

1. Hromko, T. V., (2021). *Metodolohiia leksyko-hramatychnoi deskryptsii linhvariiu hovirky* [Methodology of the lexical-grammatical description of the idiom]: Dys. d-ra filol. nauk, Odeskyi natsionalnyi universytet imeni I. I. Mechnykova. [in Ukrainian].
2. Hromko, T. V., (2021). *Metodolohiia ta dosvid deskryptsii hovirky* [Methodology and experience of idiom description]. Dnipro: Seredniak T. K. [in Ukrainian].
3. Zahnitko, A. P., (2014). *Suchasna linhvistyka: pohliady ta otsinky: naukovy-analitychne vydannia* [Modern linguistics: views and evaluations]. Donetsk: DonNU. [in Ukrainian].
4. Karpenko, Y. O., (2001). *Vstup do movoznavstva* [Introduction to linguistics]. Odesa: Astroprynt. [in Ukrainian].
5. Kocherhan, M. P., (2008). *Zahalne movoznavstvo* [General linguistics]. Kyiv: Akademiia. [in Ukrainian].
6. Kosmeda, T. A., (2017). *Funktsiine navantazhennia naukovoii movoznavchoi shkoly v suchasnomu prostori universytetskoi systemy* [Functional burden of a scientific linguistic school in the current space of the university system]. *Linhvistychni studii / Linguistic Studies*, 34, pp. 176–183. [in Ukrainian].
7. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2016). *Odeska linhvistychna shkola: intehratsiia pidkhodiv* [Odesa linguistic school: integration of approaches]. Odesa: PolyPrint. [in Ukrainian].
8. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2017). *Odeska linhvistychna shkola: u prostorakh interpretatsii* [Odesa linguistic school: in the spaces of interpretation]. Odesa: PolyPrint. [in Ukrainian].
9. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2018). *Odeska linhvistychna shkola: moderni paradyhmy* [Odesa linguistic school: modern paradigms]. Odesa: PolyPrint. [in Ukrainian].
10. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2019). *Odeska linhvistychna shkola: klasychne i novyittia* [Odesa linguistic school: classical and contemporary]. Odesa: PolyPrint. [in Ukrainian].
11. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2020). *Odeska linhvistychna shkola: kola rekonstruktsii* [Odesa linguistic school: circles of reconstruction]. Odesa: PolyPrint. [in Ukrainian].
12. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2021). *Odeska linhvistychna shkola: traiektorii doslidzhen* [Odesa linguistic school: research trajectories]. Odesa: PolyPrint. [in Ukrainian].
13. Kovalevska, T. Yu. (Ed.). (2024). *Odeska linhvistychna shkola: priorytetni napriamy* [Odesa linguistic school: priority directions]. Odesa: Vydavets S. L. Nazarchuk. [in Ukrainian].
14. *Odeska shkola suhestrvnoi linhvistyky. Pasport naukovoii shkoly* [Odesa school of suggestive linguistics. Profile of the scientific school]. Available at: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/science/Paspor_NSH_Kovalevska.pdf
15. Selivanova, O. O., (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy* [Modern linguistics: directions and problems]. Poltava: Dovkillia K. [in Ukrainian].
16. Selivanova, O. O., (2006). *Suchasna linhvistyka: terminolohichna entsyklopediia* [Modern linguistics: a terminological encyclopedia]. Poltava: Dovkillia K. [in Ukrainian].
17. Bloomfield, L., (1933). *Language*. New York: Henry Holt and Company. [in English].

18. Chomsky, N., (1965). *Aspects of the Theory of Syntax*. Cambridge: MIT Press. [in English].
19. Herrmann, D., Schlobinski, P., & Ehlich, K., (2001). *Sprachwissenschaft. Ein internationales Handbuch zeitgenössischer Forschung. Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft (HSK)*. De Gruyter. Available at: <https://doi.org/10.1515/9783110141894> [in English].
20. Henk, H., (2021). Schools in Linguistic Theory. In: *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis*. Oxford University Press. Available at: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199573776.001.0001> [in English].
21. Roberts, I., & Roussou, A., (2017). *The Cambridge Handbook of Historical Syntax*. Cambridge University Press. Available at: <https://doi.org/10.1017/9781316495300> [in English].